



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

SLUŽBA ZA ODNOS Z JAVNOSTMI

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 73 63

F: 01 478 74 25

E: pr.mop@gov.si

www.mop.gov.si

UKOM

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 0913-16/2018/6

Datum: 29. 6. 2018

Zadeva: Predlog 9178-119 - Prepoved plasten, plastične embalaže v gospodinjstvu, kozmetiki, prehranskih izdelkih in drugih

Zveza: e-pošta, z dne 12. 6. 2018

Spoštovani,

v nadaljevanju vam posredujemo odgovor na predlog **9178-119**.

»Glede na pretekle dni o plavajoči gmoti plastike v morju, t.i. plastičnih otokih v morju je potrebno takojšnje ukrepanje in prepovedati prodajo vse plastike in jo nadomestiti s steklom. Za plastične flaše pa uvedbo plačevanja. Ljudi je treba udarit po žepu, da bodo spremenili navade. Ne čakati na Ek, da ukine plastiko, naredimo 1x sami nekaj.

Znano je, da plastika povzroča različne bolezni, predvsem vrsto avtoimunih bolezni, ki v slovenskem zdravstvu niso urejeni, področje endokrinologije, tirologije ipd. In so ljudje prepuščeni sami sebi. Predvsem zaradi enormnih čakalnih vrst in dragih pregledov. Zdravniki spec. pa z znanjem zaostajajo za vsemi sosednjimi državami.

Potrebno je takojšnje ukrepanje in plastiko na vseh področjih, posebej plastenke prepovedati ali vsaj zelo omejiti.

Podobno je potrebno urediti tudi pri masovni proizvodnji in reklamiranju nizkocenovnih oblačil, polnih nafte. Zakaj bi vsako leto rabili novo garderobo za vsak letni čas? Imamo ministrstvo za okolje, kmetijstvo in zdravstvo pa za zdravje in okolje nič ne naredijo. Onesnaženje se nadaljuje. Kmetijstvo je lep primer prekomernega onesnaževanja podtalnice in špricanja s strupi, ki se ne nadzira in kaznuje ter v javnosti laze. Pomor ptičev je lep primer zavajanja javnosti in zastrupljanja zemlje, ribnikov, rek.... Pomemben je le dobiček.

Ekološka katastrofa se dogaja tako na morju, Prekmurju,...vlada pa nič.

Začnite že sprejemati ukrepe, ki so nujno potrebni«

ODGOVOR

V zadnjih letih se pogosto srečujemo z zahtevami, predlogi in pobudami, tudi preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, za prepoved oz. stroge omejitve dajanja v promet določenih izdelkov, s čimer naj bi rešili probleme, povezane z ravnanjem z odpadki in s smetenjem okolja.

Prepoved dajanja izdelkov na trg je z vidika varstva okolja eden zadnjih ukrepov za preprečevanje in zmanjševanje obremenjevanja okolja. Vsaka prepoved dajanja določenih proizvodov na trg ima za posledico preusmeritev potrošnikov na druge proizvode, ki so v trenutku prepovedi na voljo na trgu. Zato je pomembno, da se pred uveljavitvijo take prepovedi načrtujejo in izvedejo tudi drugi ukrepi, kot je npr. ozaveščanje potrošnikov. Prepoved naj bi temeljila na analizi celotnega življenjskega kroga, s katero se preučijo vplivi, ki jih imajo na okolje snovi in materiali, ki se uporabljajo za proizvodnjo izdelkov, za katere se načrtuje prepoved, in alternativnih proizvodov, ki so na trgu ali bi se na trgu lahko pojavili kot zamenjava za prepovedane izdelke. Pri tem je treba upoštevati vse faze posameznega proizvoda, od faze njegovega načrtovanja, proizvodnje, distribucije, potrošnje in uporabe, vključno z njegovo trajnostjo in možnostjo ponovne uporabe, do faze, ko ta proizvod postane odpadki, in

možnostmi za njegovo recikliranje ali druge postopke predelave. Prepovedi, ki veljajo v eni sami državi, so manj učinkovite kot prepovedi, sprejete na nivoju EU, saj je dajanje izdelkov na trg urejeno na podlagi pravil o notranjem trgu in s tem povezanim prostim pretokom blaga, ter na podlagi pravil glede preprečevanja trgovinskih ovir ter izkrivljanja in omejevanja konkurence.

Menimo, da parcialna prepoved dajanja proizvodov na slovenski trg, zaradi majhnosti, geografske lege in dobrih prometnih povezav s sosednjimi državami, ne bi predstavljala učinkovitega ukrepa, zato se Slovenija vedno zavzema in podpira ukrepe, usklajene na nivoju EU.

Evropska Komisija je januarja letos objavila prvo vseevropsko strategijo za plastiko, ki je hkrati tudi del prehoda na bolj krožno gospodarstvo. Strategija se osredotoča na varovanje okolja pred onesnaževanjem s plastiko ter hkrati spodbujanje rasti in inovacij, pri čemer bo izzive preoblikovala v pozitivne ukrepe za prihodnost Evrope. Preoblikovanje načina zasnov, proizvodnje, uporabe in reciklaže proizvodov v EU ima velik poslovni potencial in s prevzemom vodilnega položaja pri tem prehodu se bo ustvarilo nove priložnosti za naložbe in delovna mesta. Po novih načrtih bo do leta 2030 vso plastično embalažo na trgu EU mogoče reciklirati, potrošnja plastike za enkratno uporabo bo manjša, namerna uporaba mikroplastike pa bo omejena. Na podlagi te strategije je Evropska komisija konec maja sprejela predlog direktive o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov za enkratno uporabo na okolje. Predlog prinaša nova EU pravila za deset izdelkov za enkratno uporabo iz plastike, ki jih najpogosteje najdemo na evropskih plažah in morjih, ter za izgubljeno in odvrženo ribolovno orodje, kar skupaj predstavlja kar 70% vseh predmetov, ki so najpogosteje med odpadki v morju. Na plažah najpogosteje najdemo plastični odpadki oz. odpadki, ki vsebujejo plastiko: ki izvirajo od posod za živila, lončkov za pijačo, vatranih palčk, jedilnega pribora, krožnikov, mešalnih palčk, slamic, palčk za balone in balonov, zavitkov in ovojev, vsebnikov za pijače, njihovih pokrovčkov in zamaškov (plastenke za pijače), filtrov za tobačne izdelke, higienskih izdelkov (vlažilni robčki, higienski vložki), lahkih plastičnih nosilnih vrečk in ribolovnega orodja, zato se predlagani ukrepi nanašajo zlasti na tovrstne proizvode. Ukrepi, ki jih Komisija predlaga se nanašajo na zmanjšanje potrošnje, omejitev dajanja na trg (samo za proizvode za katere že obstajajo alternative), zasnov in označevanje proizvodov, razširjeno odgovornost proizvajalcev, ločeno zbiranje odpadkov in ozaveščanje potrošnikov. Poleg tega se predlaga še 90% cilj za ločeno zbiranje plastenke do leta 2025. Ribolovno orodje je vključeno v predlog direktive kljub temu, da ne gre za plastiko za enkratno uporabo, vendar ta oprema vključuje veliko elementov iz take plastike. Več informacij je na voljo na [spletni strani Evropske komisije](#). Kot rečeno, se Slovenija glede prepovedi dajanja na trg določenih proizvodov bolj kot za aktivnosti na nivoju posamezne države članice zavzema za prepovedi na nivoju celotne EU, zato vedno podpiramo tovrstne aktivnosti in ukrepe.

Z namenom preprečevanja ali zmanjševanja kakršnega koli vpliva embalaže in odpadne embalaže na okolje ter za preprečevanje trgovinskih ovir ter izkrivljanja in omejevanja konkurence pa je bila že leta 1994 sprejeta Direktiva 94/62/ES o embalaži in odpadni embalaži, ki določa pravila ravnanja z embalažo in odpadno embalažo, vendar ne posega v drugo relevantno zakonodajo EU o embalaži kot je npr. Uredba (ES) 1935/2004 o materialih in izdelkih, namenjenih za stik z živil. Izbira embalažnega materiala ter oblika in velikost embalaže igrajo pomembno vlogo pri zagotavljanju varnosti in neoporečnosti živil ter pri določanju pogojev, pod katerimi je treba določeno živilo hraniti, da ohrani svoje lastnosti in je neoporečno do konca roka uporabe, ki je naveden na embalaži. Na podlagi Direktive 94/62/ES je bil že leta 2000 sprejet Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo,¹ ki ga je leta 2006 nadomestila Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo,² ki določa pravila ravnanja v proizvodnji embalaže, pri dajanju embalaže v promet in pri uporabi embalaže, ter pravila ravnanja in druge pogoje za zbiranje, ponovno uporabo, predelavo in odstranjevanje odpadne embalaže. Sprejeti so ukrepi za ločeno zbiranje vse odpadne embalaže, ukrepi za obvezno izločanje odpadne embalaže iz mešanih komunalnih odpadkov v postopku njihove mehansko biološke obdelave, ukrepi za prepoved odlaganja ločeno zbrane odpadne embalaže na

¹ Pravilnik o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. [104/00](#), [12/02](#), [41/04](#) – ZVO-1 in [84/06](#)), ne velja od 23. 08. 2006.

² Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Ur.l. RS, št. 84/06, 106/06, 110/07, 67/11, 68/11 – popr., 18/14, 57/15, 103/15, 2/16 – popr. in 35/17).

odlagališčih odpadkov ter ukrepi za prepoved odmetavanja odpadkov v okolje. Po uradnih podatkih³ je leta 2015 v Sloveniji nastalo 45.090 t odpadne plastične embalaže. Predelanih je bilo 79 % teh odpadkov, od tega 63 % recikliranih.

V skladu z Direktivo 94/62/ES je embalaža lahko dana v promet le, če izpolnjuje vse predpisane bistvene zahteve, ki urejajo sestavo embalaže in možnosti njene ponovne uporabe in predelave (vključno z recikliranjem), da se čim bolj zmanjša vpliv embalaže in odpadne embalaže na okolje in ne pride do trgovinskih ovir in izkrivljanja konkurence. Nova embalaža se lahko da v promet le, če je njen proizvajalec sprejel vse potrebne ukrepe za zmanjšanje vpliva te embalaže na okolje, ne da bi bile pri tem ogrožene osnovne funkcije embalaže. V Uredbi o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo so določene bistvene okoljske zahteve glede izdelave in sestave embalaže ter njene primernosti za ponovno uporabo in predelavo, vključno z recikliranjem, kot jih določa Direktiva 94/62/ES, ter seznam harmoniziranih EU standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o okoljski skladnosti embalaže z vsemi predpisanimi bistvenimi zahtevami. V kolikor embalaža izpolnjuje predpisane bistvene zahteve za embalažo, je ni mogoče prepovedati ali omejevati njene uporabe. 18. člen Direktive 94/62/ES namreč določa, da države članice na svojem ozemlju ne ovirajo dajanja v promet embalaže, ki izpolnjuje določbe te direktive. Zato je treba pri odločanju o nacionalnih ukrepih, ki bi se odražali v prepovedi določenih proizvodov na ozemlju države članice, posebno pozornost nameniti prav tej določbi. Prepoved embalaže za živila (npr. platenke) bi se nanašala na izdelke, ki jih Direktiva 94/62/ES izrecno dovoljuje, zato bi bila taka prepoved v nasprotju z 18. členom te direktive. V kolikor se država za to vseeno odloči, mora uporabiti postopek iz 114. člena⁴ Pogodbe o delovanju Evropske Unije. Pri tem pa mora upoštevati tudi 16. člen Direktive 94/62/ES, ki določa, da morajo države Evropski komisiji sporočiti ukrepe, ki jih nameravajo sprejeti v okviru te direktive, podrobnosti v zvezi s postopkom obveščanja pa ureja Direktiva 2015/1535/EU o določitvi postopka za zbiranje informacij na področju tehničnih predpisov in pravil za storitve informacijske družbe.

Država lahko spodbuja proizvajalce k uporabi okoljsko bolj sprejemljivih embalažnih materialov z uvedbo ustreznih ekonomskih instrumentov. Tak ekonomski instrument predstavlja okoljska dajatev,⁵ ki jo embalerji in pridobitelji embaliranega blaga ter proizvajalci in pridobitelji servisne embalaže (embalaža, ki se napolni na prodajnem mestu) plačujejo ob dajanju te embalaže v promet. Osnova za obračunavanje okoljske dajatve je enota obremenitve okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže na kilogram embalaže. Enota obremenitve za embalažo iz biološko razgradljivih materialov⁶ je desetkrat nižja od enote obremenitve za embalažo iz materialov, ki niso biološko razgradljivi, in tritisočkrat nižja od enote obremenitve za embalažo iz PVC.

Velja pa na tem mestu tudi omeniti, da v primeru embalaže ponudba sledi povpraševanju. Okoljsko ozaveščen potrošnik predstavlja pomembne deležnike tako pri izbiri embalaže kot pri ravnanju z odpadno embalažo. Proizvajalci se namreč zelo hitro prilagodijo zahtevam potrošnikov in ponujajo take izdelke in v taki embalaži, kot jih potrošniki najraje izbiramo.

Poleg tega ukrepi, s katerimi se omeji (ali prepove) prodaja določenih izdelkov, ne vplivajo na odločitev posameznika za ločeno zbiranje odpadkov in posledično na povečanje deleža njihovega recikliranja in predelave. Zato menimo, da samo z uvedbo restriktivnih ukrepov na področju potrošnje, brez sodelovanja okoljsko ozaveščenih potrošnikov, ki zlasti samoiniciativno ravna na trajnosten in okolju prijazen način, ni mogoče doseči cilja preprečevanja ali zmanjševanja škodljivih vplivov nastajanja odpadkov in ravnanja z njimi na okolje. Zato ob naslednjem nakupu npr. zavrnilo plastično nosilno vrečko, ki je ne potrebujemo, čeprav nam jo trgovec ponudi brezplačno. Plateno nakupovalno vrečko ali nakupovalno košaro si lahko

³ <http://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/odpadki/poro%c4%8dila%20in%20publikacije/>

⁴ Če po tem, ko Evropski parlament in Svet, Svet ali Komisija sprejme harmonizacijski ukrep, država članica meni, da mora na podlagi novih znanstvenih spoznanj o varstvu okolja ali delovnega okolja uvesti nacionalne določbe zaradi problema, ki je specifičen zanjo in je posledica sprejetja harmonizacijskega ukrepa, o načrtovanih določbah pa tudi o razlogih za njihovo uvedbo uradno obvesti Komisijo.

⁵ Uredba o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi nastajanja odpadne embalaže (Ur.l. RS, št. 32/06, 65/06, 78/08, 19/10 in 68/17).

⁶ V skladu s standardi SIST EN 13432, ASTM 6954-04 ali ASTM 6400-04.

omislimo tudi brez prepovedi prodaje plastičnih nosilnih vrečk. Za že predpakirano sadje in zelenjavo ne potrebujemo ločevalne vrečke, čeprav je (brezplačno) na voljo. Med enakovrednimi izdelki uporabimo tistega, ki je pakiran v reciklabilno embalažo. Predvsem pa izdelke, ki jih več ne potrebujemo in niso primerni za ponovno uporabo, odvrzimo v ustrezen zabojnik za odpadke ali odnesimo v zbirni center. Tako bomo sami prispevali k manj odpadkom v okolju. Zavedajmo se, da lahko vsak posameznik z majhnimi dejanji prispeva svoj delež k varovanju okolja. Če namreč vsak posameznik naredi majhno dejanje, skupaj za varovanje okolja naredimo veliko. Ni nujno, da nas k temu silijo zakonsko določena pravila in prepovedi.

S spoštovanjem,

Ministrstvo za okolje in prostor